

בניית אירוע מתוך מקורות (ראיות)

מטלה לתלמידים. היסטוריונית מחפשת חומרים בארכיון ולפתע פוגשת תיק עם אוסף מסמכים. היא קוראת ובודקת אותם. דמיינו שאתם נמצאים לידה. עזרו לה להרכיב ולספר את האירוע המסתתר מאחורי מסמכים אלה.

המקורות הם ראיות לאירועים שקרו בעבר. מתוכם ההיסטוריון מגלה/ מסיק לגבי קיומן של עובדות. על סמך העובדות, הוא מגבש טענות כלליות.

"זו תהיה מלחמה לחיים ולמוות. הם אומרים שאנו מביימים זעם, אך אלפי העומדים כאן תחת הגשם הסוער, עדות חיה היא כי זעם העם פורץ בהמוניו...היום הזה, ארבע שנים לאחר התחלתא דגאולה, עומד ראש הממשלה העברי ומודיע כי ילך לגרמניה כדי לקבל כסף, כי ילך בעד בצע כסף למכור את כבוד עם ישראל ולהטיל עליו חרפת עד...אין גרמני אחד שלא רצח את אבותינו. כל גרמני הוא נאצי. כל גרמני הוא רוצח. אדנאואר הוא רוצח. כל עוזריו מרצחים הם. אך זהו החשבון שלהם: כסף, כסף וכסף. בעד כמה מיליוני דולרים עומדת להיעשות תועבה..."

מתוך נאומו של מנחם בגין, מנהיג חרות, בכיכר ציון בירושלים, 7 בינואר 1952

"השנאה לגרמנים והדרישה להחרים הדהדו בכל מקום. "לגרמנים אין תקנה אלא בהשמדה טוטלית או בעיקור טוטלי", כתב האזרח ירמיה יפה לראש הממשלה. כתבת העיתון "ידיעות האחרונות" קבעה: "עלינו להחדיר את השנאה בלבבות ילדינו הרכים וצאצאיהם". היא דרשה שלא להכניס ארצה "אף סיכת ראש ולא שרוך נעל מתוצרת גרמנים", והציעה: "אם נפגוש גרמני במסעדה, באונייה או ברכבת – נירק בפניו או לצידו: בל ישכח הוא". עורך העיתון "הארץ", גרשום שוקן, הציע חוק שיאסור על אזרחי ישראל כל מוגע חברתי עם גרמנים, לרבות מוגע מקרי, כגון בין תיירים הנפגשים בבתי מלון...משרד החוץ יזם חותמת בשפה האנגלית שהוטבעה בכל דרכון ישראלי וקבעה כי אין לו תוקף בגרמניה...בחודשים הראשונים לקיומה אכן נדמה היה שישראל תימנע מכל קשר עם גרמניה ותחרים אותה לדורי דורות...החרם נחשב ציוני לאומי".

ת' שגב, המיליון השביעי – ישראלים והשוואה, 1991, עמ' 174 – 175

האירוע הוא.....

כתבו מכתב לקרוב משפחה בחו"ל שבו אתם מספרים על הפרשה והטענות של שני הצדדים. מה עמדתכם האישית?

"דיווחות בעת ובעונה אחת שתי סיסמאות, שהאיש ברחוב...אינו נותן דעתו על הסתירה שביניהן...סיסמה אחת: שום מגע עם הגרמנים, כל הנוגע בטמא – טמא...לבין הסיסמה השנייה: פיצויים מהגרמנים, פיצויים מרשעים אלה לעם ישראל על מה שעוללו לנו...היו נותנים את הדעת שאי אפשר לקיים את שתיהן, אי אפשר להשיג פיצויים, אם אין באים במגע איתם. באתי לכלל מסקנה ששום התחכמות לא תועיל, כל ניסיון להערים על המציאות לא יועיל בשום פנים ואופן".

מתוך דבריו של משה שרת, שר החוץ, בישיבת הממשלה, פברואר 1950.

"אני מזלזל בהכרזתו של מר מנחם בגין שהוא מתכוון למלחמה לחיים ולמוות. ואני, כראש הממשלה וכשר הביטחון, רואה חובה להודיע לעם – אל בהלה ואל פחד ! יש די כוחות ואמצעים בידי המדינה להגן על ריבונותה וחירותה של ישראל ולמנוע השתלטות בריונים ורוצחים פוליטיים ומעשי טרור ממושכים במדינה. הצבא, המשטרה והעם השוחר חירות ועצמאות הם הערובה הנאמנה והיעילה, שהמזימה הפושעת והמטורפת של הבריונים של "חירות" ותומכיהם ממק"י לא תקום ולא תהיה. מדינת ישראל לא תיהפך לא לספרד ולא לסוריה".

מתוך נאום קצר של דויד בן גוריון, ראש הממשלה ושר הביטחון, ברדיו ב-8 בינואר 1952.

"אך שמוקדם עדין לאמוד ערכו המעשי של הסכם זה, הרי כבר כיום ברור, שמבחינה מוסרית ומדינית נודעת לו משמעות מופלגת...זו הפעם הראשונה בתולדות היחסים בין עמים נוצר תקדים, אשר לפיו מקבלת על עצמה מדינה גדולה, תחת לחץ מוסרי בלבד, לשלם פיצויים לקרבנות ממשלתה הקודמת. זו הפעם הראשונה בתולדות העם שזה מאות בשנים היה קרבן לרדיפות, לדיכוי ולביזה ולגזילה במדינות אירופה, שהרודף והגוזל נאלץ להשיב חלק מהגזילה ואף התחייב לשלם שילומים קולקטיביים תמורת חלק מן הנזק החומרי. זו, ללא ספק, תוצאה של תחייתה של מדינת ישראל. זכויות היהדות אינן עוד הפקר. עתה קם להן פרקליט ומגן".

מתוך דבריו של דויד בן גוריון, ראש הממשלה ושר הביטחון, במכתב לנחום גולדמן, ב-10 בספטמבר